

Taarup, den 17. juli, 2023

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 20
1780 København V
Miljø-Erhversregulering@lbst.dk

Høringsvar til Udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2023/2024.

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: "Udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2023/2024", jeres j.nr. 22-1261-000002.

Generelt finder vi, at "Udkast til bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2023/2024" på videnskabelig vis nok en gang strammer kravene til landbrugets gødningsanvendelse.

Bæredygtigt Landbrug er meget betænkelig ved, at vi nu igen ser ind i en overordnet reduktion af den N-kvotepågang som tildeles den enkelte landmand. Siden Landbrugspakkens vedtagelse og gennemførelse i 2015/2016 er der reelt sket en voldsom reduktion i muligheden for at anvende den optimale kvælstofmængde til afgrøderne.

Kravene til udnyttelse af husdyrgødning er steget meget og er nu på et niveau, som ifølge forsøg kun meget sjældent kan opnås, jf. Landsforsøgene 2022 s. 221, hvor det fremgår, at den krævede kvælstofudnyttelse i husdyrgødning kun opnås i afgasset biomasse ved nedfældning før såning. I forsøgene med alle andre husdyrgødningstyper og udbringningsteknikker blev de krævede udnyttelseskrav ikke opnået.

Bekendtgørelsens krav til eftervirkning af forfrugter og efterafgrøder er ca. dobbelt så høje som det, forsøgene viser kan opnås. Siden 2018 har der i regi af Landsforsøgene været gennemført 21 forsøg efter næsten samme forsøgsplan med forskellige efterafgrøder og måling af eftervirkningen i vårbyg gødsket til forskellige kvælstofniveauer. Der er gennemført forsøg alle år undtagen efteråret høståret 2020. Tabel 4, der er vist herunder, viser den beregnede eftervirkning i 19 forsøg med efterafgrøde sået efter høst af korn. Se link: https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/a/5/c/planter_landsforsogene_2022.pdf

TABEL 4. Beregnet eftervirkning i 19 forsøg med efterafgrøder sået efter høst af korn.

Efterafgrøde	Antal forsøg	Kvælstofoptagelse i efterafgrøde, kg N pr. ha	Første års eftervirkning, kg N pr. ha ¹⁾		
			gennemsnit	minimum	maksimum
<i>Vårbyg høstår 2018, 2019, 2021 og 2022. 19 forsøg</i>					
Olieræddike	19	31	10	0	28
Olieræddike + honningurt	19	33	10	0	36
Vårbyg + vinterrug	19	25	1	-5	13
Olieræddike + vintervikke	19	46	25	0	86
Honningurt, havre og vintervikke	16	42	20	0	80

¹⁾ Eftervirkningen er beregnet på baggrund af udbyttet i vårbyg sået efter efterafgrøderne.

²⁾ Beregnet som den gennemsnitlige eftervirkning af hhv. 16 og 19 forsøg x 17 kr. pr. kg N - omkostning til efterafgrødeblandingen med rug og vårbyg som efterafgrøde.

I det bredere perspektiv bør det understreges, at de målrettede efterafgrøder har flyttet udledningen af kvælstof fra nov-dec-jan til feb-mar-apr siden 2016, fordi der ikke tages højde for, at vårsæden først begynder at optage kvælstof i betydelige mængder fra ultimo maj. Dette kunne i særlig grad iagttages i år. Vi kan her i 2023 (såvel som man kunne i 2018) konstatere, at det er forkert i forhold til vandmiljøet, at der satses så meget på efterafgrøder og vårsæd, under de igangværende klimaændringer, da vårsæd i modsætning til vintersæd har en lavere kvælstofudnyttelseeffektivitet (NUE), ligesom udbyttepotentialet er væsentligt lavere. De erhvervsøkonomiske konsekvenser heraf ændres årligt og er ikke belyst.

Normudbytter for de angivne kvælstofmængder afspejler ikke de høstede udbytter fra Danmarks Statistik, hvilket medfører at der anføres nogle normudbytter, som ikke kan høstes med de tilhørende kvælstofkvoter. Ligeledes bør udbyttekorrektionen i korn ændres fra de nuværende 1,5 kilo N pr hkg korn til 2,7 kilo N pr hkg over normudbyttet, som er det, der reelt skal anvendes i yderligere forsyningsnorm.

Økonomisk optimum afspejler ikke Nitratdirektivets bilag 3 om ligevægt mellem afgrødens behov og den samlede tilførsel af kvælstof til afgrøden og bør derfor ikke anvendes.

"Økonomisk optimumberegningen" er kraftig påvirket af prisrelationer mellem kvælstof og afgrøde, hvorfor vi anbefaler, **at dette års normer gøres vejledende**, da Bekendtgørelsens normer kan blive meget forkerte i den nuværende situation, hvor priser på både kvælstof og afgrøder som følge af verdenssituationen er meget volatile. Det betyder, at beregningen af N-normerne ikke afspejler den vækstsæson, de bliver beregnet for. Det kan ikke være i overensstemmelse med Nitratdirektivets krav om ligevægt mellem afgrødernes kvælstofbehov og den samlede tilførsel af kvælstof fra jorden og fra tilført gødning.

De for høje krav til udnyttelse af husdyrgødning, samt for høje krav til eftervirkning af efterafgrøde er således ej heller i overensstemmelse med nitratdirektivets bestemmelser om ligevægt.

Med venlig hilsen

Jørgen Evald Jensen
Cand. Agro.
Faglig direktør
Bæredygtigt Landbrug